

Kokouspäivä: 9.4.2025

Julkisen kuulutuksen julkaisupäivä: xx.x.2025

Valitusaika päättyy: xx.x.2025

ASIA

Hämeen Kuljetus Oy hakee YSL 89 §:n mukaista muutosta kallion louhinnan ja siihen liittyvän murskauksen, räjäytysten, poraamisten ja rikotusten vuotuisiin toiminta-aikoihin.

Toiminnalle haetaan aloituslupaa muutoksenhausta huolimatta (YSL 199 §).

LUVAN HAKIJA

Hämeen Kuljetus Oy
Sarankulmankatu 14
33900 TAMPERE
y-tunnus 0154049-8

Yhteyshenkilöt: Juha Wälikangas Hämeen Kuljetus Oy, 040 544 4318,
juha.walikangas@hameenkuljetus.fi

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Hakemuksen mukainen kallionlouhinta-alue sijaitsee tilalla Suosaari (RN:o 108-432-4-13) Turkkilan kylässä Hämeenkyrön kunnassa Valtatie 3:n pohjoispuolella. Hakemusalueen ottoalueen pinta-alan suuruus on 5,8 ha. Toiminnalla on maanomistajan suostumus.

Kohteen likimääräiset koordinaatit:

ETRS-TM35FIN 6837477, 303319

ETRS-GK23 6834639, 23515362

Alueella on kaksi voimassa olevaa lupa kalliokiviaineksen louhinnalle ja murskaamiselle. Kalliokiviaineksen kokonaisottomäärä ja arvioitu laskennallinen vuotuinen ottomäärä pysyvät samansuuruisena. Ottoalueen pinta-ala on n. 5,8 ha ja ottoaika on 10 vuotta alkuperäisen luvan myöntämisestä vuodesta 2020. Alin pohjataso ottamisalueen koillisosassa on tasolla +134,2, ja pohja nousee tästä luoteis-, lounais- ja kaakkoissuuntaan päin siirryttäessä noin tasolle +135.

Alue ei sijaitse pohjavesialueella.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Olemassa olevan ympäristöluvan muuttaminen (YSL 89 §) käsitellään maa-aineslain 4a § ja ympäristönsuojelulain 47a §:n mukaisena yhteislupana. Ympäristöluvanvaraisen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun toiminnan olennaiseen muuttamiseen on oltava lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos muutos ei lisää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä eikä lupaa toiminnan muutoksen vuoksi ole tarpeen tarkistaa.

LUPAVIRANOMAINEN

Maa-aineslain 7 §:n perusteella maa-ainesten ottamista koskevan lupa-asian ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 2 §:n 2 momentin 6 b) kohdan mukaan lupaviranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Hämeenkyrön kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Hämeenkyrön kunnan hallintosäännön (kv 16.12.2024 § 66) mukaan elinympäristölautakunnan lupajaosto.

ASIAN VIREILLETULO JA HAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Hakemus on tullut vireille 9.9.2022. Hakemusta on täydennetty viimeksi tärinämittausraportilla 12.3.2024, vesien seurantaraportilla 27.2.2024 ja asianajotoimisto Boreniuksen laatimalla muistiolla 2.12.2024.

Hämeen Kuljetus Oy:n yhteislupaan haettavat muutokset koskevat vuotuisten toiminta-aikojen muutosta. Nykyisen luvan mukaan kallion louhintaa ja siihen liittyvää murskausta, räjäytyksiä, poraamista ja rikotusta ei saa suorittaa 1.4–15.8. välisenä aikana. Hakemuksessa haetaan sallituksi vuotuiseksi toiminta-ajaksi 1.8.–30.6. välistä aikaa, eli kallion louhintaa, siihen liittyvää murskausta, räjäytyksiä, poraamista ja rikotusta ei suoritettaisi 1.7–31.7. välisenä aikana.

Toiminta-aikojen muutosta perustellaan sillä, että alueelta saatava kiviaines on korkealaatuista ja soveltuu valtakunnallisesti vaativiin infrakohteisiin. Lisäksi toiminta-alue on etäällä häiriintyvistä kohteista ja sijoittuu pääosin Pirkanmaan maakuntakaavassa EOk-merkinnän alueelle (kiviaineshuollon kannalta tärkeä alue).

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA SOPIMUKSET

Toiminnalle on myönnetty maa-aineslain 4a § ja ympäristönsuojelulain 47 a §:n mukainen yhteislupa (elinympäristölautakunta 24.6.2020 § 35). Yhteislupaan on tehty muutoksia 23.6.2022 (elinympäristölautakunnan lupajaosto 21.6.2022 § 26). Luvista molemmat ovat voimassa olevia.

Nykyiseen hakemukseen annettiin elinympäristölautakunnan lupajaoston päätös 22.11.2022 § 50, jossa ei myönnetty lupaa toiminta-aikojen muutokselle. Päätöksestä valitettiin Vaasan hallinto-oikeuteen, joka palautti asian uudelleen käsittelyyn päätöksellään 653/2024 (Dnro 1537/03.04.04.23/2022).

Yrityksellä on 110 000 euron suuruinen ympäristövahinkovakuus, jonka voimassaolo on alkanut 24.6.2020.

Hämeen Kuljetus Oy:llä on päätös jätteen kuljettajan/välittäjän hyväksymisestä jätehuoltorekisteriin (jätelaki 646/2011) 96 §, Dnro PIRELY/1708/2015.

KAAVOITUSTILANNE JA YMPÄRISTÖ

Kaavoitus

Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 (vahvistettu 24.4.2019) ottoalue sijaitsee maaseutualueella, joka on ensisijaisesti tarkoitettu maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien elinkeinojen käyttöön. Pääosa suunnitellusta ottoalueesta osuu kallionottomerkinnän sisälle, kaavamerkintä Eok, Tornimäki, Suosaarensuo, Murtomäki nro 24. Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla sijaitsee maakunnan kiviaineshuollon kannalta merkittäviä, tutkittuja maaperän tai kallioperän kiviainesvaroja. Alueiden rajaukset ovat yleispiirteisiä, ja ne tarkentuvat arvioitaessa ottamisedellytyksiä maa-aineslain edellyttämällä tavalla.

Suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota kiviainesten ottamisedellytysten säilymiseen. Kiviainesten ottamista suunniteltaessa ja toteutettaessa on otettava huomioon alueen jälkikäyttö. Toiminnan loputtua alueiden jälkikäyttö tulee sovittaa yhteen ympäröivien alueiden maankäytön kanssa. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon toiminnan liikenteelliset vaikutukset, vaikutukset lähiasutukseen sekä luonnon- ja kulttuuriympäristön arvoihin. Merkintään sisältyy maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Lisäksi alue sisältyy Hämeenkyrön Tohlenmaankallion tuulivoima-alueelle (tv2- merkintä). Tuulivoima-alueella (tv2) on mahdollista viisi tai useampia voimaloita. Muut merkinnät lähiympäristössä ovat VT3 Hämeenkyrön taajaman ohitusreitti, maakaasulinja, joka ohittaa suunnittelualueen koillispuolelta, sekä voimalinja ja siihen liittyvä yhteystarvemerkinä.

Alueella ei ole asemakaavaa eikä muuta yleiskaavaa kuin strateginen yleiskaava, jossa alueelle ei kohdistu kehittämismerkintöjä.

Pohja- ja pintavedet

Ottoalue sijaitsee Raattajärven valuma-alueella. Pintavedet laskevat ojien kautta noin 4,7 km etäisyyden jälkeen Raattajärveen ja edelleen kaikkiaan noin 8 km etäisyydellä Mahnalanselälle.

Toiminta-alue ei sijaitse pohjavesialueella. Lähin pohjavesialue (Laitila/1-luokka) sijaitsee yli 2,4 km ottoalueelta lounaaseen

Alueen eteläpuolella sijaitsee Suosaarensuo, etäisyyttä suoalueeseen tulee noin 100 m.

Lähin asutus

Ottoalueen välittömässä läheisyydessä ei ole asutusta. Ottoalueen eteläpuolella sijaitsevan Salmelusjärven rannalla on lähimmillään loma-asutusta noin 900 m etäisyydellä ja lähin vakituinen asunto sijaitsee noin 1,2 km etäisyydellä ottoalueesta.

Luonnonsuojelu

Ottoalueesta noin 1,5 km länteen sijaitsee suojeltu Romekivensuon lähde ja noin 2 km etäisyydellä kaakon suunnassa lähin yksityinen luonnonsuojelualue. Natura-ohjelmalla suojeltu Huutisuo-Sarkkilanjärven alueet sijaitsevat yli 3,5 km etäisyydellä ottoalueesta kaakkoon.

YLEISKUVAUS TOIMINNASTA

Lupahakemuksen mukaisen laitoksen toimiala on kallionlouhinta, kivenmurskaus alueen kivistä sekä muualta tuotavan puhtaan ylijäämämaan vastaanotto. Tuotantovaiheet ovat kallion louhinta porauksella ja räjäyttämällä sekä kiviaineksen murskaus haluttuun kokoon.

Kallion poraus tapahtuu hydraulisella porauskalustolla ja räjäytyksestä jäävät ylisuuret lohkarieet rikotaan hydraulisella iskuvasaralla varustetulla kaivinkoneella. Murskaus toteutetaan siirrettävällä murskaus- ja seulontalaitoksella, joka sisältää 1–3 liikuteltavaa tela-alustaista osaa. Louhinnassa ja murskauksessa tarvittava kalusto tuodaan alueelle vain toimintajaksojen ajaksi. Louheen ja murskeen siirtoihin käytetään kaivinkonetta, dumpperia tai kuormaajia.

Valmiit murskelajikkeet varastoidaan alueella varastokasoihin, joista sitten kuljetus käyttökohteisiin. Puhdasta ylijäämämaata vastaanotetaan enintään 9 000 tonnia vuodessa. Tavoitteena on maamassojen hyötykäyttö alueen maisemoinnissa.

Nykyisen luvan mukaiset käyttöajat

Alkuperäisen yhteisluvan (24.6.2020 § 35) toiminta-aikoja muutettiin vuonna 2022 (21.6.2022 § 26). Nykyiset sallitut toiminta-ajat ovat:

Kallion louhintaa ja siihen liittyvää murskausta, räjäytyksiä, poraamista ja rikotusta ei saa suorittaa 1.4.–15.8. välisenä aikana. Toimintaan liittyvää kuormausta ja kuljettamista voi suorittaa vuoden ympäri.

Räjäytykset arkipäivisin ma-pe 8–18.

Poraaminen arkipäivisin ma-pe 7–10.

Rikotus arkipäivisin 8–18.

Murskaus arkipäivisin 7–22.

Kuormaaminen ja kuljetus arkipäivisin 6–22.

Kuormaamista ja kuljetusta voidaan harjoittaa tarvittaessa lauantaisin klo 7–18 ainoastaan erityisestä syystä ja siitä tulee ilmoittaa aina etukäteen valvontaviranomaiselle.

PÄÄSTÖT

Melu ja värinä

Kiviainestuotannon jokaisessa toimintavaiheessa syntyy melua. Porauksen, työkoneiden ja liikenteen melu on melko tasaista. Murskauksen ja rikotuksen melu saattaa olla myös impulssimaista tarkastelupisteen läheisyydestä riippuen. Räjähdyksiä tehdään harvoin ja niiden melu on voimakas ja lyhytkestoinen. Räjähdytysten aiheuttamaan melutasoon vaikuttaa käytettävä räjähdettäineen määrä sekä räjähtysten lukumäärä.

Tärinämittausten mahdollinen tarve tarkistetaan louhintatärinäasiantuntijan toimesta ennen louhintoja. Louhintatyöstä tehdään erillinen räjäytys- ja turvallisuussuunnitelma. Kohteen louhintarintaukset ovat tyypillisesti 5–13 metriä korkeita.

Melumallinnuksen mukaan suunnitelma-alue sijaitsee meluvaikutusten kannalta suotuisassa paikassa ja riittävällä etäisyydellä häiriintyvistä kohteista. Päiväaikaisen keskiäänitason meluvyöhyke 55 dB ulottuu toiminta-alueesta enimmillään noin 350 metrin päähän ja meluvyöhyke 45 dB enimmillään noin 900 metrin päähän. Murskaus- ja seulontalaitoksen äänitehotaso on tavallisesti noin 120 dB. Meluntorjunnan kannalta alueella suoritettavat toiminnot olisi hyvä sijoittaa mahdollisimman alhaiselle tasolle ja lähelle kalliroleikkausta tai varastointikasoja. Varastokasojen sijoittelulla, kaluston tärisevien osien kumivaimentimien ja keskeisten meluavien komponenttien koteloinnilla sekä kunnossa olevalla kalustolla voidaan hillitä melun leviämistä.

Yöaikainen toiminta alueella on kohtuullisen vähäistä eikä sen siten katsota aiheuttavan merkittäviä meluhaittoja ympäristöön. Keskiäänitasot alittavat Valtioneuvoston päätöksen melutason ohjearvoista (VNp 993/1992) ohjearvot. Ohjearvo asumiseen käytettävillä alueilla on päivällä 55 dB ja yöllä 50 dB (LAeq). Ohjearvo loma-asumiseen käytettävillä alueilla (LAeq) päivällä on 45 dB (LAeq) ja yöllä 40 dB yö (LAeq).

Melumittaukset on suoritettu Taratest Oy:n toimesta 14.2.2020 sekä 3.3.2022. Vuoden 2022 melumittausten perusteella mittauspisteessä 1 mittausepävarmuus huomioiden murskaus- ja käsittelytoiminnan aiheuttamat mitatut melutasot vaihtelivat välillä 26–42 dB ja jäivät alle VNp 993/1992 päiväohjearvon (7–22) 55 dB. Poravaunun melua tarkasteltiin mallinnuksella. Mittauspisteessä 1 poravaunun laskentamallin mukaisesti määritetty melutaso nostaa tarkasteltavan pisteen keskiäänitasoa noin 4 dB, ollen noin 38 dB.

Mittauspisteessä 3 mittausepävarmuus huomioiden murskaus- ja käsittelytoiminnan aiheuttamat mitatut melutasot vaihtelivat välillä 28–48 dB ja ylittivät hieman loma-asumisen päiväohjearvon 45 dB. Mittauspisteessä 3 mitatut melutasot edustavat liikenteen aiheuttamia melutasoja, mikä voidaan tulkita edustavan alueen taustamelutasoa. Poravaunun laskentamallin mukaisesti määritetty melutaso nostaa tarkasteltavan pisteen keskiäänitasoa noin 1 dB, ollen noin 39 dB.

Louhinnan aikaiset värinämittaukset on suoritettu ottamisalueella Taratest Oy:n toimesta 12.3.2024. Mittauspiste oli noin 1400 metrin etäisyydellä ottoalueesta. Suurin heilahdusnopeus mittauspisteessä oli 0,21 mm/s, kun suurin sallittu ohjearvo (RIL 253-2010 Rakentamisen aiheuttamat värinät ohje) on 9,84 mm/s.

Pinta- ja pohjavedet

Maa-ainesten ottoalueen pinta- ja pohjavesien laatua sekä pohjavedenpinnan korkeutta seurataan yhteisluvan velvoitteiden mukaisesti kerran vuodessa. Edellisen kerran seuranta on suoritettu KVVY:n toimesta toukokuussa 2023.

Vuonna 2023 pohjaveden pinta oli maan pinnan yläpuolella. Vesi oli kirkasta ja hapanta sekä hajutonta. Veden kiintoainepitoisuus oli alle määritysrajan. Veden sähkönjohtavuus ja kemiallinen hapenkulutus olivat matalia. Typpipitoisuudet eivät olleet koholla. Kloridi- ja sulfaattipitoisuudet olivat alhaisia. Rauta- ja mangaanipitoisuudet olivat alhaisia. Öljyhiilivetyjä ei todettu.

Selkeytysaltaan näyte otettiin itse altaasta, purkukohtaa ei löydetty. Altaan vedessä oli sähkönjohtavuus, kokonaistyyppipitoisuus ja kokonaisfosforipitoisuus koholla. Rautaa todettiin runsaasti. Arseenipitoisuus oli alhainen. Öljyhiilivetyjä ei todettu.

Pöly

Kallionlouhinnasta, murskauksesta ja muusta toiminnasta voi aiheutua pölyämistä. Pölyämistä ehkäistään alueella pölynhallintatoimilla kuten teknisillä ratkaisuilla, toimintamalleilla ja kastelulla.

POIKKEUKSELLISET TILANTEET JA NIIHIN VARAUTUMINEN

Murskauslaitoksella varaudutaan öljyvahinkoihin varaamalla imeytysainetta riittävästi. Lisäksi turvallisuussuunnitelmassa otetaan huomioon turvallisuusvarusteet ja -laitteet sekä edellytetään henkilöstön turvallisuusperehdyttämistä. Ottamisalueen läheisyydessä liikkuvien ulkoilijoiden ja villieläinten turvallisuuden vuoksi ottamisalueen korkeat kalliorintaukset ympäröidään hirviadalla.

PARAS KÄYTTÖKELPOINEN TEKNIikka (BAT) JA YMPÄRISTÖN KANNALTA PARAS KÄYTÄNTÖ (BEP)

Toiminnassa pyritään ehkäisemään melu- ja pölyhaittoja poravaunun pölynkeräyslaitteella, pudotuskorkeuksien pienentämisellä ja vesikastelulla vähentämään pölypäästöjä.

Murskauslaitoksen ja varastokasojen sijoittamisella pyritään estämään melun leviämistä. Hakijalla on ISO 9001 laatusertifikaatti ja ISO 14001 ympäristösertifikaatti.

VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN

Vaikutukset yleiseen viihtyisyyteen ja ihmisten terveyteen

Vuotuisten toiminta-aikojen muutoksella ei ole muutosta vaikutuksiin yleiseen viihtyvyyteen ja ihmisten terveyteen.

Vaikutukset luontoon ja luonnonsuojeluarvoihin sekä rakennettuun ympäristöön

Vuotuisten toiminta-aikojen muutoksella ei ole muutosta esitetyn suunnitelman mukaiseen toimintaan, vuotuinen tuotanto- ja ottomäärä pysyy samansuuruisena kuin tähänkin saakka.

Vaikutukset vesistöön ja sen käyttöön

Vuotuisten toiminta-aikojen muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta vesistöihin ja vesistöjen käyttöön.

Ilmaan joutuvien päästöjen vaikutukset

Ei merkittävää muutosta ilmaan johtuvien päästöjen vaikutuksiin.

Vaikutukset maaperään ja pohjaveteen

Ei merkittävää muutosta vaikutuksiin.

Melun ja värinän vaikutukset

Ei merkittävää muutosta vaikutuksiin.

TARKKAILU JA RAPORTOINTI

Toiminnan tarkkailu ja raportointi suoritetaan vuonna 2020 myönnetyn yhteisluvan määräysten mukaisesti.

VAKUUS TOIMINNAN ALOITTAMISEKSI MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA

Hakija hakee YSL 199 §:n mukaisesti toiminnan aloittamista mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Luvan hakemista perustellaan sillä, että alueella on voimassa oleva lupa, johon tulee vain vähäisiä muutoksia. Vakuudeksi esitetään voimassa olevaa vakuutta.

ASIAN KÄSITTELY

Asian vireilläolosta tiedottaminen

Hakemuksesta on kuulutettu Hämeenkyrön kunnan internet-sivuilla kohdassa kuulutukset. Hakemusasiakirjat ovat olleet nähtävillä kuulutusajan 8.1.2025-14.2.2025 kunnan asiointipisteellä. Ilmoitus kuulutuksesta on julkaistu UutisOiva-lehdessä 8.1.2025.

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty lausunnot Pirkanmaan ELY-keskukselta, Pirtevan ympäristöterveydenhuollolta sekä Hämeenkyrön kunnan kaavoitukselta.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueen lausunto (13.2.2025 PIRELY/3503/2020)

Pirkanmaan ELY:n lausunnossa todetaan seuraavasti:

Maa-ainesottoalueen lähialueelta (noin 1,5 km asti) on useiden lintulajien (mm. varpuspöllö, hiirihaukka, kanahaukka, huuhekaja) pesintähavaintoja 90-luvulta ja 2000-luvun alkuvuosilta. Osa havainnoista on paikkatarkkuudeltaan epävarmoja.

Noin 1,5 km ottoalueesta pohjoiseen, Turkkilantien lähellä on havaintoja tuulihaukan pesinnästä vuosilta 2012, 2013, 2020, 2022 ja 2023.

Turkkilan tekoaltaalta on paljon havaintoja lintujen pesinnästä. Vuonna 2020 on havaittu laulujoutsenen pesintä. Vuonna 2022 on tehty havaintoja mustakurkku-uikun, västäräkin ja tukkasotkan pesinnöistä. Tekoallas sijaitsee noin 1,3 km maa-ainesten ottoalueesta.

Luomuksen antamassa lausunnossa vuonna 2019 on todettu, että ottoalueen välittömässä läheisyydessä ollut sääksen pesä on käyty rengastajan toimesta tarkistamassa ja todettu, että pesä ei ole enää soveltuva sääksen pesintään.

Vuonna 2020 tehdyn melumallinnuksen (Taratest) mukaan näissä kahdessa kohteessa ottotoiminnan aiheuttama melutaso (LAeq) jää alle 40 dB sekä päivä-, että yöaikaan. Vuonna 2022 tehdyssä melumittauksessa (Taratest) on mitattu melua yhdessä pisteessä, joka on Turkkilan tekoaltaan suunnassa, noin 800 metrin etäisyydessä ottoalueesta. Mittauksen perusteella, mittausepävarmuus huomioiden ja poravaunun aiheuttama mallinnettu melutaso laskettuna mukaan melutaso (LAeq) mittauspisteessä jää alle 50 dB.

Sekä mallinnetut, että mitatut keskimelutasot jäävät mataliksi vajaan kilometrin päässä ottoalueesta ja näiden tulokset tukevat toisiaan. Mallinnuksen jälkeen alueella on toteutettu avohakkuita, mutta

ottoalueen ja häiriintyvien kohteiden väliin on jäänyt myös metsäisiä alueita. Lähimmät häiriintyvät luontokohteet ovat yli kilometrin päässä ottoalueesta. Lähin luonnonsuojelualue sijaitsee noin kahden kilometrin ja lähin Natura-alue noin 3,5 kilometrin päässä ottoalueesta. Ottoalueesta lähin loma-asutus sijaitsee noin 900 metrin päässä.

Ottaen huomioon melulle ja tärinälle erityisesti herkkien petolintujen pesintähavaintokohteiden ja muiden häiriintyvien kohteiden etäisyys Suosaaren ottamisalueesta ja alueelta tehty melumallinnus ja -mittaus, ELY-keskus katsoo, että tässä kohteessa kallion louhinnan ja murskauksen aiheuttaman melun ei arvioida aiheuttavan merkittävää ympäristöhaittaa alueella.

Ympäristöterveys Pirtevan lausunto (17.1.2025 PIR/625/7103/2022)

Terveystarkastajalla ei ole lisättävää aikaisemmin 26.5.2020 (id 2902071) ja 10.6.2022 (id 3495618) annettuihin lausuntoihin.

Hämeenkyrön kunnan kaavoitus ei nähnyt tarpeelliseksi antaa lausuntoa (sähköposti 17.1.2025). Kaavoituksellisesti murskausajan muutos ei vaikuta oleellisesti alueen maankäyttöön tai sen suunnitteluun tällä hetkellä.

Muistutukset ja mielipiteet

Lupahakemuksen johdosta jätettiin yksi muistutus.

Muistutus 12.2.2025

Hakemuksen mukainen toiminta aiheuttaa huomattavaa haittaa kiinteistön käytölle ja heikentää kiinteistön arvoa. Lupaedellytyksiä hakemuksen mukaiselle toiminnalle ei ole, ja hakemus tulee hylätä.

Louhinta- ja murskauspölyllä voi olla useita haitallisia vaikutuksia puustoon. Pöly peittää lehtien pinnan ja tukkii ilmarakojen, mikä voi johtaa puiden kasvun hidastumiseen. Lisäksi pöly voi aiheuttaa lehtien ja oksien mekaanisia vaurioita, mikä lisää puiden alttiutta taudeille ja tuholaisille. Nämä vaikutukset luonnollisesti kasvavat, jos pölyä syntyy jatkuvasti, kuten hakemuksessa esitetään, jolloin louhinta ja murskaus jatkuisivat läpi vuoden lukuun ottamatta yhtä kuukautta. Melu ja tärinä voivat myös häiritä puiden juuristoa, mikä voi johtaa kasvun hidastumiseen tai jopa puiden kuolemaan.

Tuulen suunta ja voimakkuus vaikuttavat ratkaisevasti siihen, kuinka pitkälle ja mihin suuntaan pöly kulkeutuu. Ilmastomuutoksen myötä kovien tuulien ja myrskyjen on havaittu lisääntyneen. Vaikka pölyn määrä vähenee eksponentiaalisesti siirryttäessä emissiolähteestä pois päin, voimakkaat tuulet voivat kuljettaa pölyhiukkasia kauas alkuperäisestä lähteestä, mikä lisää pölyn leviämisaluetta. Murskausalueelta rakennetun 16 metriä leveän tien halkominen metsätilamme poikki ei ainakaan pienennä pölyn leviämistä metsätilan puustoon.

Jos puuston laatu heikkenee louhintatoiminnan vuoksi, tämä voi alentaa puiden myyntihintaa ja vähentää tilan tuottoa. Metsäyhtiöiden suhtautuminen saattaa olla varovaista kallion louhinta- ja murskausaluiden vieressä olevaan puustoon, koska louhinta ja murskaus voivat aiheuttaa pölyä, melua ja tärinää, jotka voivat vaikuttaa haitallisesti puuston kasvuun ja terveyteen. Tämä voi johtaa puiden arvon alenemiseen, koska vaurioituneet tai heikentyneet puut eivät ole yhtä laadukkaita kuin terveet puut. Puiden myyntihinta voi näin alentua, ja tilan arvon aleneminen voi myös tapahtua.

Metsä tarjoaa tilan omistajille mahdollisuuden ulkoiluun, liikuntaan ja luonnossa rentoutumiseen. Louhintatoiminnan lisääntyminen vähentää näitä mahdollisuuksia. Samoin vaikutuksia kohdentuu marjastukseen ja sienestystyöskentelyyn metsätilaltamme. Kesäkuukausiksi ei lueta vain heinäkuuta, vaan yleisesti ajatellen kesä- ja elokuu ovat kesäkuukausia. Työssäkäyvillä kesälomakausi on toukokuun alusta syyskuun loppuun. Murskaustoiminnan tauon ajoittuminen (muutosanomuksen mukaan) ainoastaan heinäkuun ajalle rajoittaa murskausalueen naapuritilan virkistyskäyttöä merkittävästi.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Hakijaa on kuultu Pirtevan ja ELY-keskuksen lausunnoista sekä muistutuksesta.

Hakijan vastine 28.3.2025:

Asian tausta

Hämeen Kuljetus Oy ("Yhtiö") on hakenut kalliokiviaineksen louhintaan ja murskaukseen Hämeenkyrössä Suosaaren tilalla 24.6.2020 myönnetyn maa-aines- ja ympäristöluvan § 35 lupamääräyksen 9 muuttamista 9.9.2022 päivätyllä hakemuksella. Yhtiö valitti päätöksestä, minkä seurauksena Vaasan hallinto-oikeus kumosi päätöksen ja palautti lupa-asian lupaviranomaiselle uudelleenkäsiteltäväksi lupaharkinnan perusteissa ilmenevien virheiden vuoksi. Yhtiö on viimeksi toimittanut täydennyksenä Hämeenkyrön kunnan ympäristöpalveluille tärinämittausraportin 12.3.2024, vesien seurantaraportin 27.2.2024 ja asianajotoimisto Boreniuksen laatiman muistion 2.12.2024.

Lupaviranomainen on 19.2.2025 päivätyllä vastinepyynnöllään varannut Yhtiölle tilaisuuden lausua näkemyksensä ELY-keskuksen ja Ympäristöterveys Pirtevan asiassa antamista lausunnoista, sekä viereisen metsätilan omistajien jättämästä muistutuksesta. Yhtiö esittää vastineenaan seuraavaa.

Vastine

Viranomaislausunnot

Yhtiö yhtyy Pirkanmaan ELY-keskuksen johtopäätökseen (lausunto 13.2.2025) siitä, että melulle ja tärinälle herkkien lintujen pesintähavaintokohteiden etäisyys maa-ainesten ottoalueesta on reilusti mitattujen tai todennettujen meluvaikutusalueiden ulkopuolella ja varsin kaukana pesimäalueista

verrattuna muun muassa metsätalouden toimenpiteiden yhteydessä kyseisille petolinnuille tyypillisesti jätettäviin suojavyöhykkeisiin.

Yhtiö yhtyy myös Pirkkalan ympäristöterveys Pirtevan ympäristötarkastajan lausuntoihin (17.1.2025, 10.6.2022 ja 26.5.2020), joissa on todettu, ettei toiminta aiheuta melu- tai tärinähaittoja asuin- tai lomarakennuksille johtuen niiden etäisyydestä ja suojaustoimista. Tämä on todettavissa alueella suoritetuista melumittauksista.

Naapuritilan muistutus

Viereisen metsätilan omistajat ovat vastustaneet luvan muuttamista, sillä perusteella, että katsovat pölyn, melun ja tärinän aiheuttavan vaurioita puustolle ja sen myyntituotolle. Yhtiö toteaa, että väitteet eivät vastaa tutkittua tai kokemusperäistä tietoa suomalaisesta metsätaloudesta. Pölyn vaikutuksia kasvillisuuteen on tutkittu muun muassa teiden läheisyydessä arktisilla alueilla esiintyvällä kasvillisuudella, ja jäkälien on havaittu jossain määrin reagoivan pölyyn, sammalien vähäisemmin ja putkilokasvien vielä heikommin. Tämän perusteella voidaan todeta, että myöskään puut eivät ole herkkiä pölylle. Pölyvaikutuksilla on voinut oikeuskäytännön perusteella olla vaikutuksia luvan myöntämisen edellytyksiin silloin, jos ne kohdistuisivat esimerkiksi rakennuksiin, asumisterveyteen tai suojeltavalle pölylle herkälle lajistolle. Nyt käsillä olevassa tapauksessa lähimmät rakennukset ovat moninkertaisesti mahdollisen pölyvaikutusalueen ulkopuolella eikä alueella ole esimerkiksi ympäristönsuojelulain (527/2014) 49 §:n 4 kohdassa tarkoitettuja erityisiä luonnonolosuhteita.

Yhtiön voimassa olevassa ympäristöluvassa on annettu lupamääräykset 15–18 pölyämisen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi. Näissä vaaditaan muun muassa riittävää vesikastelua sekä toiminnallisia keinoja kuten pudotuskorkeuden laskemista ja murskaamon sijoittamista riittävän alhaalle. Tuotantoalueella on käytössä seuraavat pölynhallintatoimenpiteet:

- poravaunussa käytetään pölynkeräyslaitetta;
- jalostusprosessissa pölyn leviämistä ehkäistään vesikastelulla;
- käsiteltäessä murskeita pyöräkuormaajalla, kipataan matalalta sekä melun että pölyn ehkäisemiseksi;
- pintamaavallit sijoitellaan ensisijaisesti sellaisiin kohtiin, jossa ne toimivat melun ja pölyn leviämisen esteenä ympäröivään maastoon;
- jalostusprosessissa pölyn leviämistä ehkäisee myös ensisijaisesti meluntorjuntaa varten huomioitavat varastokasojen sijoittelu ja komponenttien kotelointi.

Lisäksi kiviaineksen murskaus etenee kallioleikkauksessa alueen pohjatasolla, mikä vähentää pölyn ja melun leviämistä. Yhtiö katsoo nykyiset lupamääräykset ja käytössä olevat toimenpiteet hakemuksen mukaisten toiminta-aikojenkin oloissa riittäviksi.

Maa-ainesten otossa syntyvä pöly ei leviä niin voimakkaasti tai laajalle, että hallintokäytännössä olisi päädytty rajoittamaan toiminta-aikoja pölyn kasvatuspuita tukahduttavan vaikutuksen vuoksi. Suomessa on runsaasti maa-ainesten ottoalueita sekä muun muassa tiestöä lähellä talousmetsiä, eikä näihin liittyen ole tiedossa, että puustolle väitetysti aiheutuvien vahinkojen vuoksi olisi hylätty ympäristölupahakemuksia tai määrätty taloudellisia korvauksia. Käytännössä Suomessa on läpi

historian kasvatettu menestyksekkäästi metsää jopa runsaasti pölyävien moottoriteiden tai hiekkarantojen lähietäisyydellä. Samoin väite puiden juuriston vaurioitumisesta tärinän tai pölyn vaikutuksista ei saa tukea yleisistä metsätalouteen liittyvistä kokemuksista siten, että väitettä olisi tarpeen syvällisemmän tutkimustiedon valossa analysoida.

Hakemuksen mukainen toiminta ei myöskään estä metsätilan hyödyntämistä tavanomaiseen virkistyskäyttöön, joka nykyisistä tai hakemuksen mukaisista toiminta-ajoista huolimatta on mahdollista ympäri vuoden. Maa-ainesten ottoalueet sijaitsevat Suomessa yleisesti sellaisten talousmetsien laidalla, joita on jokamiehen oikeuksilla mahdollistaa hyödyntää virkistyskäyttöön. Oikeuskäytännössä tällaisen talousmetsien virkistyskäyttömahdollisuuden ei ole katsottu olevan hyväksyttävä peruste rajoittaa ympäristö- ja maa-ainesluvalla tapahtuvaa kiven louhintaa ja murskausta (esimerkiksi KHO 10.7.2015 t. 1993 ja KHO 3.7.2015 t. 1904). Maa-ainesten oton toiminta-aikoja ei myöskään ole katsottu tarpeelliseksi rajoittaa lainsäädännöllisesti vuodenaikojen mukaa, kuten esimerkiksi melua aiheuttavien työvaiheiden aikarajoista on säädetty vuorokaudenajan, viikonpäivän ja melulle alttiiden kohteiden kuten asutuksen läheisyyden suhteen MURAU-asetuksen (800/2010) 8 §:ssä.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n nojalla ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset. Lupa-asiaa ratkaistaessa on noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään. Maa-aineslain 6 §:n nojalla lupa aineiden ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa lain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus. Yhtiö toteaa, että muistutuksessa ei ole tuotu esiin seikkoja, jotka muodostaisivat soveltuvan lainsäädännön mukaisen ympäristö- tai maa-ainesluvan myöntämisen esteen.

Tarkastus

Alueella ei suoritettu tarkastusta lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä. Edellinen vuositarkastus on tehty 6.9.2023.

ELINYMPÄRISTÖLAUTAKUNNAN LUPAJAOSTON RATKAISU

Hämeenkyrön elinympäristölautakunnan lupajaosto myöntää Hämeen Kuljetus Oy:lle muutoksen 24.6.2020 myönnetyn maa-aines- ja ympäristöluvan § 35 lupamääräykseen 9, jota on muutettu elinympäristölautakunnan lupajaoston päätöksellä 21.6.2022 § 26 (lupamääräys 1).

Siltä osin kuin Hämeenkyrön kunnan ympäristölautakunnan 24.6.2020 § 35 tai elinympäristölautakunnan lupajaoston 21.6.2022 § 26 myöntämiin yhteislupiin ei tule muutoksia, tulee aiempia ympäristölupia noudattaa.

Elinympäristölautakunnan lupajaosto korvaa 24.6.2020 annetun lupamääräyksen 9 ja 21.6.2022 annetun lupamääräyksen 1. Uusi lupamääräys seuraa alkuperäisen vuoden 2020 yhteisluvan numerointia ja on lupamääräys 9.

9. Kallion louhintaa ja siihen liittyvää murskausta, räjäytyksiä, poraamista ja rikotusta saa suorittaa 1.8–30.6. välisenä aikana. Toimintaan liittyvää kuormausta ja kuljettamista voi suorittaa vuoden ympäri.

- Räjäytykset arkipäivisin ma-pe kello 8:00-18:00
- Poraaminen arkipäivisin ma-pe kello 7:00-19:00
- Rikotus arkipäivisin ma-pe kello 8:00-18:00
- Murskaus arkipäivisin ma-pe kello 7:00-22:00
- Kuormaaminen ja kuljetus arkipäivisin ma-pe kello 6:00-22:00

Kuormaamista ja kuljetusta voidaan harjoittaa tarvittaessa lauantaisin kello 7:00-18:00 ainoastaan erityisestä syystä ja siitä tulee ilmoittaa etukäteen valvontaviranomaiselle. (MAL 11 §, YSL 52 §, VNa 800/2010).

Hakijalle myönnetään lupa toiminnan aloittamiseen ennen luvan lainvoimaisuutta 10 000 €:n vakuutta vastaan (YSL 119 §).

RATKAISUN PERUSTELUT

Luvan myöntämisen edellytykset

Toiminta toteutettuna lupahakemuksessa esitetyllä tavalla ja noudattaen tässä päätöksessä annettuja määräyksiä, täyttää maa-aineslain, ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset sekä ne vaatimukset, jotka luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla on säädetty. Lupaviranomainen on tutkinut asiasta annetut lausunnot ja muistutuksen ja ne on huomioitu lupamääräyksissä.

Lupamääräysten perustelut

Myönnettävä toiminta-aikojen laajentaminen ei kasvata toiminnasta aiheuttavia ympäristövaikutuksia merkittävästi, toiminta itsessään pysyy samanlaisena kuin aiemmin. Toiminta-alueen työajoissa noudatetaan VNa 800/2010 8 §:n mukaisia aikarajoja.

Toiminnan laajentaminen kesäajalle niin ettei louhintaa ja siihen liittyvää murskausta saa tehdä 1.7.–31.7. välisenä aikana ei aiheuta merkittävää haittaa alueen lähikiinteistöjen virkistyskäytölle tai taloudelliselle käytölle. Pölyämistä ehkäistään vuonna 2020 myönnetyn ympäristöluvan määräyksillä. Lisäksi toiminnasta aiheutuva melu jää melumittausten ja melumallinnusten tulosten perusteella alle VNp 993/1992 ohjearvojen lähimmillä häiriintyvillä kiinteistöillä (900 m loma-asutus ja 1,2 m vakituinen asutus). Alueen välittömässä läheisyydessä ei olla havaittu sellaisia lintujen

pesimäkohteita, joita toiminta-aikojen laajentaminen häiritsisi. Myöskään muita melulle, tärinälle tai pölylle alttiita lajeja ei olla havaittu ottamisalueen välittömässä läheisyydessä.

Luvan myöntäminen aloittamiseen ennen luvan lainvoimaisuutta ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. 10 000 € vakuus katsotaan riittäväksi ympäristön ennalleen saattamiseen, mikäli lupapäätös kumotaan tai lupamääräyksiä muutetaan (YSL 199 §).

Muutoksenhakutuomioistuimien voi valituksesta kumota 199 §:ssä tarkoitetun määräyksen tai muuttaa sitä tai muutoinkin kieltää lupapäätöksen täytäntöönpanon (YSL 201 §).

Lausuntojen huomioiminen

Pirkanmaan ELY-keskuksen ja Ympäristöterveys Pirtevan hakemuksesta antamat lausunnot sekä muistutus on huomioitu hakijan vastineessa ja lupamääräyksiä annettaessa.

LUVAN VOIMASSAOLO

Päätöksen voimassaolo

Lainvoiman saanut muutettu lupamääräys on voimassa saman ajan kuin 24.6.2020 annettu yhteislupa ja 21.6.2022 annettu yhteislupa.

Asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan maa-aineslain, ympäristönsuojelulain tai muun lain nojalla jo myönnetyn luvan määräyksiä tiukempia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan olemassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava. (YSL 70 §, YSA 15 §)

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Tämän ympäristöluvan käsittelystä peritään Hämeenkyrön ympäristönsuojeluviranomaisen taksan (2.6.2021 § 48, voimaantulo 2.8.2021) 3 § mukaisesti 750 euroa. Maksua on alennettu ympäristönsuojeluviranomaisen taksan 5 §:n 5.3 kohdan mukaan: "Luvan tai ilmoituspäätöksen teknisluontoisesta muuttamisesta tai muusta lupamääräysten vähäisestä muutoksesta, jonka vaatima työmäärä on merkittävästi keskimääräistä pienempi, voidaan käsittelymaksu määrätä 70 prosenttia 3 §:n mukaista maksua pienemmäksi."

Ympäristönsuojeluviranomaisen taksan 12 § kohdan 12.1 mukaisesti ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaisen vakuuden (toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta) hyväksymistä koskevan

asian käsittelystä peritään lisämaksu, joka on 20 prosenttia kyseistä toimintaa koskevasta 3 §:n mukaisesta maksusta. Lisämaksu huomioiden ympäristöluvan käsittelymaksuksi tulee yhteensä 900 euroa.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014): 27 §, 43 §, 44 §, 47 a §, 49 §, 52 §, 70 §, 87 §, 89 §, 190 §, 191 §, 199 §, 201 §

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014): 2 §, 11–12 §:t, 14–15 §:t

Maa-aineslaki (MAL 555/1981): 4 a §, 7 §, 11 §, 13 §, 19 §, 20 §, 21 §

Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920): 17 §

Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (VNa 800/2010): 8 §

Hämeenkyrön kunnan hallintosääntö (Hämeenkyrön kunnanvaltuusto 18.12.2024 § 17)

Hämeenkyrön ympäristönsuojeluviranomaisen taksa (Hämeenkyrön kunnan tekninen lautakunta 2.6.2021 § 48).

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan julkisesti kuuluttamalla Hämeenkyrön kunnan internetsivuilla. Päätös on nähtävänä kuulutusajan Hämeenkyrön kunnan asiointipisteessä osoitteessa Härkikuja 7, 39100 Hämeenkyrö.

Muutoksenhaku

Ympäristönsuojelulain nojalla annettuun viranomaisen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin lailla oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädetään. (YSL 190 ja 191 §:t).

Valitusoikeus lupapäätöksestä on luvan hakijalla ja niillä, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä niillä viranomaisilla, joiden tehtävänä on valvoa asiassa yleistä etua. (YSL 191 §)

Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin päätösasiasta. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.